

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра етнології і археології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Етнологія»

Спеціальність В9 «Історія та археологія»

Затверджено на засіданні
кафедри етнології і археології
Протокол № 6 від 11 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методика польових досліджень»
Викладач (-і)	Солонець Ірина Федорівна, к.і.н.
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
E-mail викладача	iryna.solonets@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний Вибіркова навчальна дисципліна.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год: 12 годин лекцій, 18 годин семінарських занять, 60 годин самостійна робота
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щочетверга з 15.00 год. до 17.00 год. у 615 аудиторії ГК
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Методика польових досліджень» сприяє поглибленню знань студентів про основні принципи методики польової роботи, яка є запорукою підготовки професійних істориків, археологів, краєзнавців, етнографів. Навчальна дисципліна дозволяє підготувати студента до всіх кроків роботи у польових експедиціях: від підготовчого етапу (вивчення джерельної бази, опитування місцевих жителів, робота в архівах) до завершального, який спрямований на збереження, консервування, шифрування та оприлюднення польових матеріалів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета. Оволодіти основними принципами методики польової роботи, яка стане запорукою підготовки професійних істориків, археологів, краєзнавців, етнографів.</p> <p>Цілі: поглибити і закріпити знання з вивчених теоретичних курсів; поглибити знання, зокрема, з історичного краєзнавства, методики польових досліджень, навчитися застосовувати методики археологічних, етнографічних, краєзнавчих досліджень для вивчення історії окремих регіонів, історичних пам'яток та ін.; навчитися класифікувати краєзнавчі дослідження за основними напрямками (історичне краєзнавство, географічне, літературне, мистецтвознавче, бібліотечне, церковне, музейне, пам'яткознавче тощо); ознайомитися з літературними, довідниковими, бібліографічними та іншими джерелами краєзнавства; оволодіти первинними навиками організації польових досліджень, професійної роботи.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності:	
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі розуміння методики польових досліджень. ЗК02. Здатність працювати автономно. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з археології, краєзнавцями, фольклористами). ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію, пов'язану з методикою польових досліджень.

СК02. Здатність здійснювати історичні та етнологічні дослідження з проблем методики польових досліджень, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень з методики польових досліджень.

СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз у сфері польових досліджень.

СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності.

СК11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії, археології та етнології.

Програмні результати навчання

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної методології польових досліджень, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень у сфері методики польових досліджень.

ПР04. Застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й етнографічних експедиціях.

ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2-й семестр	032 «Історія та археологія» освітня програма «Етнологія»	1-й курс	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	семінари	самост. роб
Тема 1. Вступ до дисципліни.	2		10
Тема 2. Природознавче краєзнавство.	2	2	12

Тема 3. Географічне краєзнавство (топоніміка, гідрохіміка, ороніміка)	2	2	8
Тема 4. Історичне краєзнавство.	2	4	10
Тема 5. Мистецтвознавче краєзнавство.	2	4	4
Тема 6. Літературне краєзнавство та краєзнавча біографістика.	2	2	6
Тема 7. Краєзнавчий туризм.		4	10
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі заліку. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 40 балів), балу за контрольну роботу (максимально 40 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 20 балів) та в сукупності становить максимальну 100 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Написання письмової контрольної роботи (можливий варіант здачі тестування у системі дистанційного навчання) є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не написав контрольну роботу/ не склав контрольний тест, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота включає: 4 теоретичні завдання (оцінюється по 10 балів кожне) або 40 запитань у системі дистанційного навчання.</p>
Семінарські заняття	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.</p> <p>Оцінювання знань та науково-пошукової роботи здобувачів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою.</p>
Самостійна робота та індивідуальне завдання	<p>Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю та підготовки запитальника по темі майбутньої кваліфікаційної роботи, а також оформленні опитувань респондентів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт.</p>
Підсумковий контроль	<p>Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Для того, щоб одержати залік, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 50 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 40 балів), балу за</p>

контрольну роботу (максимально 40 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 20 балів) та в сукупності становить максимально 100 балів.

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Контрольна письмова робота має бути виконана на 7 семінарському занятті. У якості індивідуального завдання здобувач замість складання запитальника та проведення опитувань, може підготувати до друку тези конференції, присвячені тематиці своєї кваліфікаційної роботи. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Академічна доброчесність:

Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагиату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання заліку з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу запізень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год.

Пропущене заняття здобувач може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Борисенко, В.К., 2007. *Українська етнологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ*. Київ: Либідь.
 2. Кафарський, В.І. та Савчук, Б.П., 2006. *Етнологія. Підручник*. Київ: Центр навчальної літератури.
 3. Лозко, Г.С., 2001. *Етнологія України*. Київ: АртЕк.
 4. Савчук, Б., 2004. *Українська етнологія*. Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
 5. Тиводар, М.П., 2010. *Етнологія: навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл.* Вид. 3-тє, виправл. і доповн. Ужгород: Гражда.
 6. Хоптяр, Ю.А., 2008. *Етнологія: Навчальний посібник*. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006.
 7. Хрящевська, Л.М., 2012. *Загальна та українська етнологія: навчальний посібник*. Миколаїв: Іліон.
 8. Юрій, М., 2006. *Етнологія: Навчальний посібник*. Київ: Дакор.
- Капелюшний, В.П., Казакевич, Г.М. та Чернищук, Н.В., 2013. *Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.)*. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД».

9. Ломака, О., 2012. Класифікація етнічних процесів у вітчизняній етнології. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Історичні науки*, 16, с.48-55.

10. Надольська, В.В., 2009. *Етнологія: термінологічно-понятійний довідник*. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки.

Інформаційні ресурси

<http://history.org.ua/uk> – сайт Інституту історії НАН України, видання «УІЖ».

<http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Бібліотеки ім.В.Вернадського

<http://etnolog.org.ua/> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М.Рильського

Викладач Солонець Ірина Федорівна